
Stowarzyszenie Muzułmańskie Ahmadiyya

KOBIETA W ISLAMIE

Sir Muhammad Zafrullah Khan

Przekład z języka niemieckiego: Iwona Iqbal

Opracował : Mhd. Waseem Al-Jabi

Katarzyna Chojnowska

Warszawa 2002

Stowarzyszenie Muzułmańskie Ahmadiyya, ul. Dymna 17, 02-411 Warszawa, tel.(022) 863 88 92, fax. (022) 863 88 93

Spis Treści

Nota tłumacza.....	3
Kobieta w Islamie.....	5
Duchowe równouprawnienie	6
Różnorodność zadań	7
Małżeństwo	8
Obowiązki i powinności małżonków	9
Rozwód.....	11
Poligamia.....	14
Matka.....	15
Sytuacja ekonomiczna kobiet.....	16
Ochrona mężczyzn i kobiet.....	18
Dostępna literatura	21

W Imię Boga Miłosiernego Litościwego

Nota tłumacza

Z prawdziwą radością przyczyniłam się do oddania w Państwa ręce kolejnej publikacji, która może wyjaśnić wiele nieporozumień dotyczących religii muzułmańskiej. Jednakże w przypadku poniższego tematu trzeba dodać kilka wyjaśnień. Obawiam się, że pewne fragmenty książki mogą być źle odebrane przez część feministycznie nastawionych pań. Ale proszę pamiętać o tym, iż życie kobiet w świecie islamskim różni się znacznie od tego, co w Europie przyjmowane jest jako norma.

Nie mam zamiaru rozstrzygać tu o tym, co jest lepsze, bo obawiam się, że większość czytelników nie byłaby zadowolona z mojej opinii. Miałam przyjemność spędzić pewien czas w Pakistanie, wśród kobiet muzułmańskich, a moje wspomnienia i odczucia są bardzo pozytywne. In szu Allah będę mogła wrócić kiedyś do tych ludzi.

Proszę pamiętać, że filmy dokumentalne pokazywane w naszej telewizji ukazują zaledwie maleńką część życia społeczności muzułmańskich i niestety reporterzy, aby uzyskać dobrą zapłatę za swoją pracę poszukują jedynie sensacji. Stąd tragiczne sceny z życia rodzinnego, zaniedbane ulice, brud i bieda. Nigdy nie pokazuje się uniwersytetów, biur, normalnych domów, dzieci w szkole, sklepów, w których każda klientka traktowana jest bardzo uprzejmie i innych tego typu miejsc, które to właśnie są codziennością muzułmańskiego świata. Być może dzieje się tak, ponieważ naprawdę mielibyśmy, czego zazdrościć tamtejszym mieszkańcom. Nawet człowiek ubogi nie wie tam, co to głód i zimno. Każdy jest traktowany z godnością, a w każdej chwili może otrzymać pomoc w pierwszym z brzegu meczecie i nikt nie będzie go pytał o dane osobowe, ale udzieli mu pomocy z otwartym sercem.

Mogłabym doprawdy opowiadać Państwu godzinami o tym, co można zobaczyć na ulicach miast islamskich i gwarantuję, że byłiby Państwo zdumieni, jak bardzo różni się ten świat od tego, co znamy z filmów.

Wróćmy jednak do tematu kobiet w Islamie. Oczywiście zdarzają się tu, jak wszędzie na świecie sytuacje patologiczne, ale są one ewenementami. A kobieta pokrzywdzona przez mężczyznę zawsze może liczyć na pomoc nie tylko rodziny, ale i prawa. W naszym świecie tego typu sprawy kończą się natomiast różnie, bardzo często samobójstwem poszkodowanej. To jednak temat na inną książkę, która w jakimś muzułmańskim kraju mogłaby pełnić rolę „europejskiego horroru“.

Nie można jednak zaprzeczać, iż życie kobiet w islamie jest bardzo odmienne od naszego. Są one w znacznym stopniu uzależnione od rodziców, a potem od męża. Ale nie jest to uzależnienie niewolnicze. Każda kobieta ma prawo do swej opinii, decydowania o swoim losie, nie jest zmuszana do niczego, co nie byłoby zgodne z jej wolą. I proszę - nie wiercie Państwo w bajki opowiadane przez autorów poszukujących natchnienia w romantycznych historiach z Azji - kobieta nie jest niewolnicą w muzułmańskim świecie. Jest natomiast pełnoprawnym obywatelem. Może być lekarzem, nauczycielką, kosmetyczką, czy pracować w innym zawodzie.

Jedno jest tu bardzo ważne - kobiety muzułmańskie szanują same siebie. Nie do pomyślenia dla nich jest sytuacja, w której narażona zostałaby ich dobra opinia. Kobiety w świecie

muzułmańskim mogą pracować, ale nie muszą. Pensja męża wystarcza do życia nawet licznej rodzinie, ponieważ koszty wyżywienia i opłacenie domu lub mieszkania nie są tak zawyżane jak w naszym, niby cywilizowanym świecie. Po drugie mężczyzna zakłada rodzinę wówczas, gdy może ją utrzymać, a nie dlatego, że jego partnerka jest w ciąży. Dawno minęły czasy, kiedy małżeństwo zawierano pomiędzy dziećmi za pośrednictwem rodziców i dla ich korzyści. Obecnie młodzi muszą być dojrzały do związku, a poza tym małżeństwo wymaga wyraźnej zgody obu stron, wyrażonej z nieprzymuszonej woli.

Oczywiście, występują tu różnice kulturowe i historyczne, które przyczyniają się do takich, a nie innych zachowań i zwyczajów związanych z pozycją kobiety w owym świecie, ale mimo wszystko wydaje się, iż płęć piękna w tradycji i kulturze muzulmańskiej jest otoczona większą troskliwością i szacunkiem niż w naszym świecie. Nasuwa się tu pewne powiedzenie, które można często usłyszeć w sytuacjach konfliktowych, gdzie jedną ze stron jest kobieta: „Chciałyście równouprawnienia, to je macie!”

Iwona Iqbal

* Sir Muhammad Zafarullah Khan, były przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych, Ministe Spraw Zagranicznych Pakistanu, wniósł do literatury Ahmadijja wiele swoich prac, a także liczne przekłady na język angielski.

Kobieta w Islamie

W poniższej rozprawie pragniemy wyjaśnić rozpowszechnione w świecie zachodu mity o pozycji kobiety w islamie. Trzeba zaznaczyć, że islam nie dał się omamić czarodziejskim słowom typu „równouprawnienie“, lecz poprzez roztropny podział obowiązków stara się stworzyć spokojne i szczęśliwe życie rodzinne, co służy całemu społeczeństwu jako podwalina długotrwałego socjalnego porządku.

Jako religia znająca się na ludzkiej naturze islam zauważa różnice pomiędzy kobietą a mężczyzną (wynikają one z naturalnych uwarunkowań) i pomimo rozbieżności między nimi traktuje oboje jako nieodzowne, uzupełniające się wzajemnie istoty, jako podstawowy warunek umożliwiający spełnienie się obu płciom rodzaju ludzkiego.

Aby uregulować stosunki między kobietą a mężczyzną, islam daje kobiecie pozycję pełną godności i szacunku. Taka regulacja jest miarodajna dla pokoju, dobrobytu, szczęścia, dla podtrzymania rodzaju i dla postępu.

Święty Koran podkreśla, że Bóg w Swej doskonałej mądrości stworzył wszystkie gatunki tworząc pary. Tak więc kobieta i mężczyzna zostali stworzeni z tego samego rodzaju, jak to jest powiedziane:

„On was stworzył z pojedynczej istoty, a potem z tego uczynił mu towarzysza.“(39:7)

„On uczynił z was pary...“(42:12)

„O wy, ludzie! Bójcie się Pana waszego, który stworzył was z jednej duszy i z jej rodzaju stworzył jej towarzyszkę, z tej pary zaś wielu mężczyzn i wiele niewiast.“(4:2)

„To On jest tym, który stworzył was z jednej duszy i z niej stworzył jej towarzyszkę, by znajdował w niej pocieszenie.“(7:190)

„I wśród Jego Znaków jest to, że On stworzył wam żony z was samych, abyście w nich znajdowali spokój umysłu i to on umieścił między wami miłość i czułość. W tym, zaiste, zawarte są Znaki dla ludu, który się zastanawia.“(30:22)

Islam naucza, że umiejętności i uzdolnienia, którymi Bóg obdarzył ludzi są darem od Niego i jako takie muszą zostać spożytkowane tak, aby przyniosły korzyści całemu społeczeństwu.

„Allah wyprowadził was z łon waszych matek, kiedy niczego nie wiedzieliście, i dał wam uszy i oczy, i serca, abyście byli wdzięczni.“(16:79)

Oznacza to, iż trzeba korzystać z nich w odpowiednim czasie i sytuacjach. Wówczas ujrzą one światło dzienne i będą się rozwijać. Natomiast lekceważenie lub złe wykorzystywanie własnych bądź cudzych zdolności pociąga za sobą gniew Boga(14:8)

Niektóre kierunki religijne w błędny sposób oceniają stan kawalerski za sprzyjający duchowej wyższości bardziej niż małżeństwo. Jednakże Islam potępia stan kawalerski, czy paniński. Święty Koran mówi:

„I wymyślili oni zakon - My nie zaleciliśmy im tego - by szukać upodobania u Allacha, lecz nie przestrzegali zasad tak, jak powinni to czynić“(57:28)

Pojęcie stanu klasztorowego wychodzi z założenia, że kobieta jest stworzeniem gorszego rodzaju, a kontakt z nią jest poniżający i demoralizujący. Ojcowie Kościoła uczynili kobietę odpowiedzialną za upadek mężczyzny. Ukazywali ją jako bezduszną istotę, jako narzędzie w szponach diabła.

Islam odrzucił to podejście i wyniósł kobietę na pozycję równą pod względem duchowości mężczyźnie. Reprezentuje on pogląd, iż kobieta i mężczyzna są jednością, że są oni dla siebie wzajemnym dopełnieniem. Przykładowo mówi się:

„One są swoistym rodzajem stroju dla was, wy zaś jesteście swoistym rodzajem stroju dla nich.“(2:188)

Duchowe równouprawnienie

Duchowe równouprawnienie kobiet i mężczyzn jest w Świętym Koranie bardzo często podkreślane. Przykładowo:

„Zaiste, mężczyźni, którzy podporządkowują się Bogu oraz niewiasty, które same Jemu się podporządkowują, i wierzący mężczyźni oraz wierzące niewiasty, i posłuszni mężczyźni oraz posłuszne niewiasty, i prawdomówni mężczyźni oraz prawdomówne niewiasty, i mężczyźni wytrwali w swej wierze oraz wytrwałe niewiasty, i mężczyźni, którzy dają jałmużnę, oraz niewiasty, które dają jałmużnę, i mężczyźni, którzy postzczą, oraz niewiasty, które postzczą, i mężczyźni, którzy chronią swej czystości, oraz niewiasty, które chronią swej czystości, jak i mężczyźni, którzy pamiętają o Allachu oraz niewiasty, które pamiętają o Nim - Allach dla nich wszystkich przygotował przebaczenie i wspaniałą nagrodę.“(33:36)

„Allach zwraca się w łasce ku wierzącym mężczyznom i wierzącym niewiastom, a jest On Najbardziej Przebaczący, Litościwy.“(33:74)

Bóg chroni kobiety i mężczyzn w równym stopniu. Przykładowo:

„Ci zaś, którzy oczerniają bezpodstawnie wierzących mężczyzn i wierzące niewiasty, będą dźwigać brzemień kalumnii i jawnego grzechu.“(33:59)

„Na tych, którzy prześladują wierzących mężczyzn i wierzące niewiasty, a potem nie okazują skruchy, czeka niechybnie kara Piekieła i dla nich jest przeznaczona męka palenia.“(85:11)

W związku z sytuacją, która powstaje przy „Hudaibia“, jest powiedziane:

„I gdyby nie pewna liczba wierzących mężczyzn i wierzących niewiast, którzy byli wówczas w Mekce i których, nie wiedząc, mogliście być zdeptać i w ten sposób z ich powodu dopuścić się niezamierzonego grzechu, On pozwoliłby wam walczyć, jednakże On powstrzymał was, aby dopuścić do swej łaski tego, kogo chciał. Gdyby ludzie ci byli wyraźnie oddzieleni od niewiernych, My niechybnie ukaralibyśmy tych, którzy nie uwierzyli, żalosną karą.“(48:26)

Z tego powodu, że kobiety łatwiej jest zranić niż mężczyzn, konieczna staje się zastosowanie dodatkowej ochrony :

„Zaprawdę, ci, którzy rzucają kalumnie na czyste, nieostrożne wierzące niewiasty, są przekłeci na tym świecie oraz w Życiu Przyszłym. Czeka ich żalosna kara. W dniu, kiedy ich języki, ich ręce oraz ich stopy dadzą świadectwo przeciwko nim w kwestii tego, co zwykli byli czynić.“(24:24,25)

Także w życiu po śmierci mężczyźni i kobiety będą nagradzani w ten sam sposób:

„Lecz kto spełnia dobre uczynki, mężczyzna czy niewiasta, i jest wierzący, ten wejdzie do nieba i nie zostanie skrzywdzony nawet tak mało, jak mała jest wklęsłość w pestce daktyla.“(4:125)

„Jeśli kto postępuje sprawiedliwie, czy to będzie mężczyzna czy niewiasta, i jest wierzący, temu z pewnością damy czyste życie. Takich ludzi niechybnie obdarzymy ich nagrodą zgodnie z najlepszymi spośród ich uczynków.“(16:98)

„Ten, kto czyni zło, będzie wynagrodzony wyłącznie tego zła podobieństwem, lecz kto czyni dobro, czy to mężczyzna, czy niewiasta, a jest wiernym - ci wejdą do Ogrodu. Będą w nim zaopatrzeni bez miary.“(40:41)

„Wierni mężczyźni i niewiasty są swoimi przyjaciółmi. Oni zachęcają do dobra, a zabraniają zła i przestrzegają Modlitwy i płacą Zakat i są posłuszni Allachowi i Jego Postańcowi. To właśnie im okaże Allach łaskę. Zaprawdę, Allach jest Potężny i Mądry. Allach obiecał wiernym, mężczyznom i niewiastom, Ogrody, poniżej których płyną rzeki, w których zamieszkają, oraz wspaniałe mieszkania w Ogrodach Wieczności. A upodobanie Allacha jest największe ze wszystkich. Oto największe zwycięstwo.“(9:71,72)

„Żeby uczynić, by wierzący mężczyźni i wierzące niewiasty weszły do Ogrodów, poniżej których płyną strumienie, w których zamieszkają, jak i by On mógł odsunąć od nich ich zło - to bowiem, w oczach Allacha, jest największe osiągnięcie.“(48:6)

„Pan zatem odpowiedział na ich modlitwy, mówiąc: „Nie ścierpię, jeśliby daremnym stać się miało jakiegokolwiek dzieło któregoś spośród was, czy to mężczyzny, czy niewiasty. Wyście jedno z drugiego.““(3:196)

„Do nich Allach powie: „ O sługi moje, tego dnia nie ma dla was strachu, ani nie będziecie żałować. Wy, którzy uwierzyliście w Nasze Znaki i podporządkowaliście się, wejdźcie do Ogrodu, wy i wasze żony, uszanowani i szczęśliwi.““(43:69-71)

„Zaprawdę, tego dnia mieszkańcy Nieba będą szczęśliwi ze swego zajęcia. Oni i ich żony znajdować się będą w przyjemnym cieniu, spoczywając na wzniesionych łożach. Będą tam mieć owoce oraz wszystko, o co poproszą.““(36:56-58)

„I pomyśl o dniu, kiedy ujrzysz wierzących mężczyzn i wierzące niewiasty, a ich światło będzie biegło przed nimi i na ich prawych dłoniach, a aniołowie powiedzą do nich: „Tego dnia mamy dla was dobrą nowinę o Ogrodach, przez które przepływają strumienie i w których zamieszkacie. Oto największe zwycięstwo“.““(57:13)

Świątemu Prorokowi Mohammadowi zostało przykazane, aby modlił się o odpuszczenie grzechów w intencji zarówno wierzących mężczyzn, jak i kobiet(47:20).

Różnorodność zadań

Plan Boga ukazuje Jego mądrość we wszystkich swych aspektach. Mężczyźni i kobiety są ze sobą duchowo spokrewnieni. Oboje w jednakowy sposób są odbiorcami łaski i darów Boga. Jednakże ich zadania nie zawsze są identyczne.

Z różnic jakie występują pomiędzy kobietą a mężczyzną wynikają też ich odmienne zdolności i ograniczone możliwości. Ta prawda została ujęta w Świętym Koranie następująco:

„Naszym Panem jest Ten, który wszelkiej rzeczy dał jej właściwy kształt, a potem poprowadził ją ku jej właściwej funkcji.“(20:51)

„Zatem zwróć swą twarz ku służbie dla religii w szczerym oddaniu. I Idź za naturą stworzoną przez Allacha, za naturą zgodnie z którą On ukształtował ludzkość. Nie ma mowy o odmienieniu stworzenia Allacha.“(30:31)

Daremne i zgubne są wszystkie próby przemiany kobiety w mężczyznę lub mężczyzny w kobietę. Każdemu z nich przeznaczona została pewna funkcja, a jej właściwe wypełnianie daje człowiekowi poczucie godności, rozkoszy, samorealizacji i piękna życia.

Rozważanie odmiennych umiejętności mężczyzn i kobiet ukazuje jak różne zadania przeznaczyła dla nich natura. Kobieta została przykładowo obdarzona możliwością rodzenia dzieci. Mężczyzna nie jest do tego w ogóle zdolny. Ale w zamian posiada umiejętność dowodzenia na polu bitwy. Tymczasem przekazanie funkcji głównodowodzącego na polu bitwy kobiecie byłoby kuszeniem losu. I nie jest to wcale kwestia wyższej czy niższej pozycji danej płci, ale po prostu skutek naturalnych zdolności i doboru właściwego rodzaju pracy dla danej osoby.

Dążenie do jak najlepszego wypełnienia roli rodzicielki pociąga za sobą określone trudności, których mężczyźni w ogóle nie znają. Z drugiej strony zaszczyty i uczucia związane z macierzyństwem są zarezerwowane jedynie dla kobiet, mężczyzna nie może o nie zabiegać. Wychowanie dzieci, kiedy są małe, jest przede wszystkim uzależnione od matczynej opieki. W tej fazie rozwoju dziecka rola ojca jest bardzo ograniczona w stosunku do roli matki. Instynktownie zwraca się ono do matki, nie do ojca, szukając pożywienia, pociechy, poczucia bezpieczeństwa. Gdy dziecko zostanie zganione lub skarcone przez matkę, nie odczuwa w stosunku do niej urazy. Jednakże ta sama uwaga ze strony ojca nie jest przez nie akceptowana. Związek, jaki natura stworzyła między matką a dzieckiem jest naznaczony dużo większą czułością niż związek, który powstaje między nim a ojcem.

Poza tym kobieta jest istotą wrażliwą i potrzebuje siły mężczyzny jako wsparcia i ochrony.*

Dom jest naturalnym, głównym terenem działania kobiety, jako małżonki i matki. Z kolei dla mężczyzny, jako żywiciela rodziny, głównym terenem aktywności jest świat zewnętrzny. System socjalny, jeżeli został zbudowany na mądrości i dobroci dąży do zachowania harmonii i życzliwości pomiędzy małżonkami, do utrwalenia związku małżeńskiego. Islam podkreśla zawsze, jak ważne jest spełnienie tego zadania.

Małżeństwo

W Islamie, celem zawartego związku małżeńskiego jest uzyskanie przychylności Allacha poprzez zachowanie małżeńskiej czystości, wypełnianie powinności, dawanie poczucia zadowolenia oraz poprzez podtrzymywanie ciągłości gatunku. Przykładowo, za cechę charakterystyczną dla prawdziwie wierzących ludzi uznaje się dążenie do zachowania czystości w małżeństwie. Jest to zawsze silnie podkreślane tak, jak konieczność przestrzegania ściśle określonego porządku modlitw, unikania wszelkiego rodzaju próżności, płacenia Zakat, czujności w przypadku powierzonych nam spraw, czy też dotrzymywania zawartych umów.(23:2-12)

* Kobieta może zostać zmuszona do czegoś wbrew swej woli. Mężczyzny nie można zmusić do czegokolwiek wbrew jego upodobaniu (chodzi tu np. o gwałt).

Do tego należałoby dodać jeszcze poniższe pouczenie:

„I szukajcie małżeństwa dla wdów wśród was, dla waszych niewolników i niewolnic, które nadają się do małżeństwa. Gdyby byli biedni, Allah da im ze swojej szczodrości, jest On wszak Hojny, Wszechwiedzący.“(24:33)

Święty Prorok powiedział też:

„Małżeństwo jest nam właściwym sposobem życia. Kto odwraca się od naszej drogi, nie należy do nas“.

Niestety na Zachodzie niewinność ma taką samą cenę jak cnota – w ogóle się na nią nie zwraca uwagi. Co więcej, ostatnio stały się one pewnego rodzaju przywarą, czy wadą. Wspólne życie „na próbę“ i rozpasanie seksualne stały się życiową normą dla ludzi Zachodu. Perwersja i zmysłowość, zarówno w jak i poza małżeństwem, są uważane za prawdziwy cel popędu płciowego. Kobieta została tym samym zdegradowana do roli narzędzia wykorzystywanego w celu zaspokojenia pożądania. Według nauk Islamu, stosunki pomiędzy małżonkami powinny być przepełnione dobrocią. Święty Koran wypowiada się w tej sprawie następująco :

„...traktujcie je dobrze. A jeśli przestaną się wam podobać, to być może przestanie się wam podobać to, w czym Allah zawarł wiele dobra“.(4:20)

Rodzaj stosunków małżeńskich określają poniższe wskazówki, których udzielił nam Święty Prorok:

„Jeżeli zbliżacie się do siebie, proście : O Allachu! Ochroń nas przed szatanem i trzymaj go z dala od potomstwa, którym nas obdarzysz.“

Jak już wspomniano, Koran używa w stosunku do małżonków sformułowania, iż są strojem dla siebie (2:188). Oznacza to, że małżeństwo umożliwia nam dawanie drugiej osobie poczucia bezpieczeństwa, godności i delikatności. Całe zagadnienie stosunków małżeńskich zostało wyniesione w Islamie do wysokiej płaszczyzny moralnej i duchowej świadomości, pozycji , która to wyklucza wszystkie myśli dotyczące gorszących rozkoszy . Ujęcie to jest przedstawione w poniższych napomnieniach i wskazówkach:

„Pytają cię też o menstruację. Powiedz: „To rzecz szkodliwa, dlatego trzymajcie się z dala od kobiet mających menstruację i nie wchodźcie w nie do czasu, kiedy już będą czyste. Kiedy jednak już się oczyszczą, wchodźcie w nie, jak nakazuje wam Allah. Allah miłuje tych, którzy utrzymują się w czystości“. Wasze żony są dla was swoistą ziemią uprawną. Zbliżajcie się zatem do swej roli kiedy i jak wam się podoba oraz wysyłajcie przed siebie nieco dobra dla was samych. Bójcie się Allacha i wiedzcie, że Go spotkacie. Nieście również dobre nowiny tym, którzy wierzą.“(2:223,224)

Islam również nie pochwała żadnego postępowania, które mogłoby niekorzystnie wpływać na możliwość lub szansę urodzenia przez kobietę dziecka. U podstaw jakiegokolwiek działania musi stać czystość i popieranie prawości (*Taqwa*). Koran uczy bardzo ważnej modlitwy, którą powinien znać każdy prawy człowiek:

„Panie nasz, daj nam radość naszych oczu z naszych żon i dzieci, jak i uczyn nas wzorem dla sprawiedliwych“(25:75).

Obowiązki i powinności małżonków

Według zasad islamu małżeństwo jest związkiem opartym na prawie cywilnym, co pociąga za sobą cały szereg wzajemnych zobowiązań. Dla jego prawomocności wymagane jest

oficjalne porozumienie obu stron *. Następnie musi zostać przedłożone pozwolenie pełnomocników narzeczonej (WALI), których obowiązkiem jest dbałość o dobro jej interesów. Poza tym przyszły mąż musi narzeczonej wypłacić pewną sumę pieniędzy, odpowiednio wysoką w stosunku do swej pozycji finansowej. Kwotę tą nazywa się „porannym darem“ (posag) i nie można jej mylić z podarunkami, które panna młoda otrzymuje od bliskich, bądź od swych opiekunów.

Jasno określone zostały też przypadki, w których zawarcie małżeństwa jest niemożliwe lub zabronione (Koran

rozdział 4:23-26). Święty Koran wyjaśnia dalej :

„(...)Przyzwala się zaś na inne, gdy poszukujecie ich poprzez to, co posiadacie, poślubiając je we właściwy sposób i nie dopuszczając się cudzołóstwa. Za dobro zaś, które otrzymujecie od nich, dawajcie im ich posagi jak zostało ustalone, a nie spadnie na was żadna wina z powodu tego, co będziecie czynić na mocy wspólnej zgody po ustaleniu posagu. Zaprawdę, Allah jest Wszechwiedzący, Mądry.“(4:25)

Żona i mąż mają wobec siebie wzajemne zobowiązania. Mężczyzna jako żywiciel rodziny ponosi odpowiedzialność za jej utrzymanie. W przypadku różnicy zdań, co do sposobu rozporządzania domowym budżetem, jego decyzja jest rozstrzygająca. Pozwala to mu na kontrolowanie sytuacji finansowej i szybką reakcję, aby rodzina nie znalazła się niespodziewanie w trudnym położeniu.

„Rozwiedzione niewiasty będą oczekiwać w swojej sprawie przez trzy takie okresy. Nie jest prawowitym, aby usuwały one to, co Allah stworzył w ich łonach, o ile wierzą w Allacha i w Dzień Ostatni. Ich mężowie mają większe prawo zabrać je na powrót w tym okresie pod warunkiem, że pragną pojednania. One zaś (niewiasty) mają prawa podobne (do praw mężczyzn) nad nimi. Mężczyźni jednak mają nad nimi pewną przewagę. Natomiast Allah jest Potężny i Mądry.“(2:229)

Z powodu słabości cielesnej kobiet i ich delikatności oraz wrażliwości, mężczyźni zostali ustanowieni ich obrońcami. Jeżeli małżonka jest kłótliwa i przekorna, tak że zagrożony jest spokój i harmonia w rodzinie, mąż ma obowiązek upomnieć ją. W przypadku, gdy takie rozmowy nie są wystarczające może on na pewien czas wycofać się z pożycia małżeńskiego. W ostateczności może uciec się do ukarania żony.**

„Mężczyźni są opiekunami niewiast, ponieważ Allah uczynił niektórych z nich większymi od innych oraz ponieważ mężczyźni łożą na niewiasty ze swego bogactwa. Tak zatem kobiety cnotliwe są posłuszne i chronią tajemnic swych mężów z pomocą Allacha. A jeśli chodzi o te, ze strony których obawiacie się nieposłuszeństwa, napominajcie je i trzymajcie się od nich z daleka w ich łóżach oraz poddawajcie je karze. Jeżeli wtedy okażą wam posłuszeństwo, nie szukajcie przeciwko nim wymówek. Zaprawdę, Allah jest Wysoki i Wielki.“(4:35)

„Jeżeli niewiasta obawia się niewłaściwego traktowania lub nieczułości ze strony jej męża, nie będzie dla nich grzechem, jeśli się z sobą należąco pojedną. pojednanie

* Chodzi tu o wyrażenie zgody na zawarcie małżeństwa z własnej, nieprzymuszonej woli zarówno przez kobietę, jak i przez mężczyznę (przyp. tłumacz)

**Święty Prorok powiedział, że jeżeli nawet muzułmanin musi uciec się do kary cielesnej wobec swej żony, to powinna ona być na tyle lekka, aby nie zostawiła na jej ciele żadnego znaku. Ale równocześnie dodał, że człowiek bijący swą żonę nie może zaliczać się do tych najlepszych spośród muzułmanów. (Święty Koran, wyd 1990 roku, Islam International Publications Ltd., UK. przypis 601, strona 202)

bowiem jest najlepsze. Ludzie zaś skłaniają się ku pożądlivości. jeżeli czynicie dobro i jesteście sprawiedliwi, zaprawdę, Allah jest Świadom tego, co czynicie.“ (4:129)

Jeżeli pojednanie natknie się na trudności z powodu wzajemnych pomówień małżonków, powinno się powołać doradcę:

„A jeśli wy obawiacie się jakiegoś wyłomu między nimi, wyznaczcie sędziego spośród jego ludzi (rodzina męża) oraz sędziego spośród jej ludzi (rodzina żony). Jeżeli oni (sędziowie) zażądają pojednania, Allah doprowadzi do tego między nimi. Zaprawdę, Allah jest Wszechwiedzący, Wszechogarniający.“ (4:36)

Rozwód

Jeżeli wszystkie wysiłki mające doprowadzić do zgody pomiędzy małżonkami nie przynoszą efektów, może okazać się, że jedynym rozwiązaniem małżeńskich problemów jest rozwód. Trzeba tu jednak zaznaczyć, że Islam nie ustosunkowuje się przychylnie do tego sposobu. Święty Prorok powiedział:

„Ze wszystkiego, co jest wam dozwolone, rozwód jest najbardziej nieprzyzwoity w ocenie Allaha.“

Postępowanie rozwodowe może zostać rozpoczęte zarówno na żądanie męża, jak i żony. W tym drugim przypadku sprawa musi podążać drogą sądową, aby tym samym umożliwić kobiecie pełną ochronę jej interesów. Jeżeli powstała różnica poglądów i nie ma mowy o porozumieniu między małżonkami, wówczas, jeżeli mąż obieca wstrzemięźliwość wobec swojej żony, sprawa owa musi zostać uregulowana w terminie 4 miesięcy:

„W przypadku tych, którzy ślubują nie zbliżać się do swych żon, maksymalny okres oczekiwania to cztery miesiące. Wtedy, jeśli powrócą do swoich normalnych stosunków, Allah będzie Najbardziej Przebaczący, Litościwy. A jeśli zdecydują się na rozwód, wtedy zaprawdę Allah jest Wszystko słyszący, Wszechwiedzący.“ (2:227,228)

Jest wiele przepisów dotyczących rozwodu. Mają one między innymi zapobiec temu, aby rozwód stał się sprawą prostą w realizacji, a tym samym przeprowadzaną z powodu nieprzemyślanych decyzji podejmowanych w napadzie złości. Rozwód musi zostać gruntownie przemyślany. Jeżeli podejmuje się taką decyzję trzeba przemyśleć jej konsekwencje, które odczują obie zainteresowane strony, a także ich dzieci.

W tym celu postępowanie rozwodowe rozciąga się w czasie, aby dać zainteresowanym stronom możliwość spokojnego rozważenia swej decyzji, zanim rozwód stanie się nieodwołalną rzeczywistością:

„Taki rozwód może być ogłaszany dwukrotnie. Wtedy albo przyjmijcie je na powrót w uprzejmy sposób albo uprzejmie je odeślijcie. Nie jest dla was prawowitym, abyście odbierali cokolwiek z tego, co im daliście (waszym żonom), chyba że oboje obawiają się, iż nie potrafią przestrzegać granic wyznaczonych przez Allacha. Jeśli jednak obawiacie się, że one nie potrafią przestrzegać granic nakazanych przez Allacha, wtedy nie będzie grzechu dla żadnej z nich w tym, co dadzą dla zdobycia wolności. Oto granice wyznaczone przez Allacha, więc ich nie przekraczajcie. Kto zaś przekroczy wyznaczone przez Allacha granice, ten jest złoczyńcą.“ (2:230)

Istnieją również inne przeszkody mające zapobiegać pochopnym decyzjom o uprawomocnieniu rozwodu:

„A jeżeli on rozwiedzie się z nią po raz trzeci, od tej pory ona nie będzie prawowicie do niego należała, aż do czasu, kiedy poślubi innego mężczyznę. A jeśli ten także rozwiedzie się z nią, nie będzie dla nich grzechem, jeśli do siebie powrócą, pod warunkiem, że będą pewni, iż będą w stanie przestrzegać granic wyznaczonych przez Allacha. Te nakreślone granice czyni on zrozumiałymi dla posiadających wiedzę.“(2:231)

„I kiedy będziecie brać rozwód z kobietami, a one zbliżać się będą do końca wyznaczonego okresu, wtedy albo zachowajcie je w uprzejmy sposób albo w uprzejmy sposób odeślijcie je. Jednak nie zatrzymujcie ich w sposób krzywdzący, abyście przeciwko nim nie zgrzeszyli. Kto bowiem tak czyni, ten szkodzi swojej własnej duszy. I nie obracajcie w żart przykazań Allacha, a pamiętajcie o zesłanych wam łaskach Allacha, i o Księdze, i o Mądrości, którymi was obdarował i przez które was napomina. Bójcie się Allacha i wiedzcie, że On dobrze zna wszystkie rzeczy.“(2:232)

„A kiedy rozwiedzicie się z niewiastami, one zaś dochodzą do końca swego okresu, nie powstrzymujcie ich od poślubienia ich mężów *,o ile nie dojdą między sobą do zgody w sposób obyczajny. oto napomnienie dla tego z was, kto wierzy w Allacha i w Dzień Ostatni. To dla was bardziej błogosławione i czystsze - i Allah wie, choć wy nie wiecie.“(2:233)

„Rozwiedzione niewiasty będą oczekiwać w swojej sprawie przez trzy takie okresy (cały miesiąc). Nie jest prawowitym, aby usuwały one to, co Allah stworzył w ich łonach, o ile wierzą w Allacha i w Dzień Ostatni. Ich mężowie mają większe prawo zabrać je na powrót w tym okresie pod warunkiem, że pragną pojednania. One zaś (niewiasty) mają prawa podobne (do praw mężczyzn) nad nimi. Mężczyźni jednak mają nad nimi pewną przewagę. Natomiast Allah jest Potężny i Mądry.“(2:229)

Jeżeli mąż i żona po ogłoszeniu rozwodu, który może być odwołany (pierwszy i drugi rozwód pary małżeńskiej jest odwołalny, trzeci jest rozwodem ostatecznym - od tłumacza), współżyją ze sobą, wówczas ogłoszony rozwód uważa się za nieważny.

„W przypadku zaś tych z was, którzy umrą i pozostawią swe żony, one oczekiwać będą w kwestii ich samych przez cztery miesiące i dziesięć dni. A kiedy dojdą do końca swego okresu, nie spadnie na was żadna wina pod względem tego, co one uczynią ze sobą w sposób obyczajny. Allah jest Świadom tego, co czynicie .Nie będziecie też obwiniani z powodu rzucenia wzmianki o waszej chęci poślubienia tych kobiet lub zachowywania tego pragnienia ukrytego w myślach. Allah wie, że będziecie myśleć o nich w związku z tym. Jednak nie zawierajcie z nimi kontraktu potajemnie, z wyjątkiem tego, gdy wypowiecie uczciwe słowo. Nie podejmujcie decyzji o więzach małżeńskich, dopóki wyznaczony okres nie dobiegnie końca. I wiedzcie, że Allah wie, co ukryte jest w waszych umysłach, więc strzeżcie się Go. I wiedzcie, że Allah najbardziej przebacza i jest Cierpliwy.“(2:235,236)

„Ci zaś z was, którzy umierając pozostawiają swe żony, zapiszą swym żonom utrzymanie na rok, nie oddalając ich. Jeżeli one same jednak wyjdą z domu (ponowne zamążpójście), wtedy nie spadnie na was żadna wina w odniesieniu do tego, co one ze sobą uczynią. Allah jest Potężny i Mądry. także w stosunku do niewiast rozwiedzionych powinno być utrzymanie zgodnie z tym, co uczciwe - obowiązek dla bogobojnych.“(2:241,242)

„Nie będzie z waszej strony grzechem, jeśli weźmiecie rozwód z niewiastą, której nie dotknęliście lub jeśli nie ustaliliście dla niej posagu. Zabezpieczcie je jednak

przyzwoicie - bogaci wedle swoich możliwości, a biedni wedle swoich. Oto obowiązek nakładany na cnotliwych .A jeśli rozwiedziecie się z nimi zanim je dotknęliście, lecz ustaliliście już dla nich posag, wtedy połowa z tego, co wyznaczyliście, należna będzie od was, chyba że one to darują lub też ten, w którego rękach jest związek małżeński, posag ten daruje. To zaś, byście darowali, bliższe jest sprawiedliwości. A nie zapominajcie czynić sobie wzajemnie dobro. Zaprawdę, Allah widzi, co czynicie.”(2:237,238)

„Matki (rozwiędzone) zaś karmić będą swe dzieci piersią przez całe dwa lata - to dla tych, którzy pragną ukończyć okres karmienia. Natomiast mężczyzna, do którego należy dziecko, będzie odpowiedzialny za ich (matek) utrzymanie i odzienie zgodnie ze zwyczajem. Żadna dusza nie jest obarczona ciężarem ponad jej możliwości. Tak samo matka nie będzie musiała cierpieć z powodu jej dziecka ani ten, do którego to dziecko należy nie będzie musiał cierpieć z jego powodu i to samo jest obowiązkiem dziedzica ojca. Jeżeli oni oboje na mocy wspólnej zgody i porozumienia postanowią odstawić dziecko od piersi, nie będą za to winieni. A jeśli zapragniecie wynająć mamkę do swych dzieci, nie będziecie za to obwiniani pod warunkiem, że będziecie płacić jej uczciwie tyle, na ile się umówicie. Bójcie się Allacha i wiedźcie, że On widzi, co czynicie.”(2:234)

Wszystkie te wyjaśnienia, dotyczące problematyki rozwodowej, streszczają się w następujących wersach:

„O Proroku! Kiedy rozwiedziecie się z niewiastami, dotrzymujcie zalecanego okresu i obliczajcie go. I bójcie się Allacha, waszego Pana. Nie wyrzucajcie ich z domów, ani też one same nie powinny odchodzić, chyba że dopuszczą się jawnej niegodziwości. Oto granice ustalone przez Allacha. I jeśli kto przekroczy granice wyznaczone przez Allacha, ten rzeczywiście zgrzeszy przeciwko swojej własnej duszy. Ty nie wiesz. Może tak być, że potem Allah uczyni, iż pojawi się coś nowego. Zatem, kiedy zalecany okres będzie się kończył, pozostawcie je przy sobie uprzejmie lub w stosowny sposób rozstańcie się z nimi, a wezwijcie na świadków dwie godne osoby spośród was, jak i nieście prawdziwe świadectwo Allahowi. W ten sposób napominany jest ten, który wierzy w Allacha i w Dzień Ostatni. A jeśli kto boi się Allacha, wówczas On odnajdzie dla niego drogę wyjścia.”(65:2,3)

„A jeśli macie wątpliwości, jeśli chodzi o zalecany okres dla tych z waszych niewiast, które straciły swoje comiesięczne oczyszczenie, wówczas wiedźcie, że dla nich wyznaczony jest okres trzech miesięcy; podobnie dla tych, które nie weszły jeszcze w wiek comiesięcznego oczyszczenia. A jeśli chodzi o niewiasty ciężarne, ich okres trwać będzie aż do narodzin dziecka. I jeśli kto boi się Allacha, to On da mu możliwości w jego sprawie.”(65:5)

„Dawajcie schronienie rozwiedzionym niewiastom podczas wyznaczonego okresu w domach, w których mieszkacie, zgodnie z waszymi zasobami, i nie dokuczajcie im, żeby nie tworzyć im niedogodności i w ten sposób nie zmuszać ich do odejścia. A jeśli noszą w sobie dziecko, łóżcie na nie do czasu, aż uwolnią się od tego brzemienia. A jeśli karmią piersią dziecko dla was, oddajcie im, co należy, zgodnie ze zwyczajem, wspólnie się wcześniej narodziwszy. Jeśli nie moglibyście dojść oboje do porozumienia, to niechaj inna niewiasta wykarmi ojcu dziecko. Niechaj ten, kto ma obfitość środków, wydaje z tej obfitości. I niechaj ten, którego środki utrzymania są

skromne, wydaje z tego, co dał mu Allah. Allah nie obarcza żadnej duszy ponad to, czym ją obdarował. Allah wkrótce po trudnościach ześle ulgę.“(65:7,8)*

Poligamia

Posiadanie większej liczby żon w żadnej religii nie jest zabronione wyraźnym boskim poleceniem. Z wyjątkiem Islamu, nigdzie nie została też ściśle określona liczba żon. Tymczasem Islam zezwalając na posiadanie kilku żon ogranicza ich ilość do czterech. Przyzwolenie to jest również uwarunkowane sprawiedliwym traktowaniem wszystkich małżonek:

„A jeśli obawiacie się, że nie będziecie sprawiedliwi w zajmowaniu się sierotami, to poślubiajcie inne niewiasty, z którymi będziecie się zgadzać - dwie lub trzy, lub cztery. A jeśli obawiacie się, że nie zdołacie postępować sprawiedliwie, poślubiajcie tylko jedną lub to, co posiada wasza prawa ręka. Wówczas będzie bardziej prawdopodobnym, iż nie będziecie dopuszczać się niesprawiedliwości.“(4:4)

Sprawiedliwe traktowanie żon, jeśli jest ich więcej, odnosi się do ich utrzymania, troski o nie i przebywania w ich towarzystwie; a więc do tego, co można podzielić równo, tzn. rzeczy materialne i sposób zachowania się wobec nich. Jednak żaden człowiek nie jest w stanie kontrolować swych uczuć i emocji, stąd też w tych sprawach równość traktowania żon nie może być regulowana nakazem. Te zasady zostały ukazane poprzez poniższą regułę:

„Allah nie obarcza żadnej duszy ciężarem ponad jej możliwości(...).“(2:287)

W kolejnym wersie zostaje to wyjaśnione dokładniej:

„Nie jesteście w stanie utrzymać doskonałej równowagi między żonami, bez względu na to, jak bardzo tego pragniecie. Nie skłaniajcie się jednak całkowicie ku jednej, tak by pozostawiać inne jak rzecz porzuconą. A kiedy się pojednacie i będziecie postępować sprawiedliwie, zaprawdę Allah jest Najbardziej Miłosierny i Litościwy.“(4:130)

Niektórzy z nowoczesnych muzułmańskich autorów zabiegając o sympatię zachodu wykorzystują wers (4:4), argumentując, iż poligamia może być dozwolona jedynie pod warunkiem równego traktowania żon pod wszystkimi względami. A według nich wers (4:130) ukazuje, że ten warunek jest niemożliwy do spełnienia, więc poligamia powinna zostać w praktyce odrzucona. Takie tłumaczenie jest mylne i całkowicie nieuzasadnione. Wers (4:130) jest częścią Koranu, w której mowa o problemach związanych z życiem małżeńskim, także w tych związkach, gdzie występuje więcej niż jedna żona. Dalej: ani Święty Prorok, ani jego kontynuatorzy nie traktowali wersu (4:4) jako odwołania pozwolenia danego ludziom w wersie (4:130). Tego typu interpretacja nie była również aprobowana przez muzułmańskich prawników przez stulecia historii. W rzeczywistości poligamia (taka, jak ją definiuje i ogranicza Islam) jest środkiem, który służy wytworzeniu wzniosłych wartości moralnych i ochronie czystości mężczyzn i kobiet, środkiem, który został dany ludziom dzięki wielkiej mądrości Stwórcy.

Poligamię można określić jako niezbędny wentyl bezpieczeństwa w zakresie moralności i kultury. Z powodu braku tego „wentylu“ społeczeństwa, które sztucznie wprowadziły jako

* Chodzi tu o to, że opiekun rozwiedzionej kobiety (np. ojciec) nie może powstrzymać jej od ponownego poślubienia poprzedniego męża, ani też były mąż nie może powstrzymać jej od poślubienia innego mężczyzny. (Święty Koran, wyd 1990, Islam International Publications Ltd., UK., przypis 285)

obowiązujący system monogamiczny, są niszczone poprzez seksualne rozpasanie, homoseksualizm, związki lesbijskie czy bestialstwo.

*Rozważając problematykę rozwodową w Islamie, należy pamiętać o różnicach kulturowych jakie zachodzą pomiędzy krajami europejskimi, a azjatyckimi. Wszystkie powyższe zasady postępowania w przypadku rozwodu mają umożliwić kobiecie dalsze, normalne życie. Stąd bierze się nałożenie obowiązku opieki nad dzieckiem na barki ojca, gdyż rozwiedziona kobieta mająca dziecko z poprzedniego małżeństwa miałaby nikłe szanse na ponowne zamążpójście - co zresztą nie różni się tak bardzo od naszych, europejskich zwyczajów.(przyp. tłumacz.)

Wolność seksualna stała się tam normą i nie wywołuje zgorszenia w oczach większości obywateli zachodu.

Tymczasem granica moralności nie powinna być ustawiona pomiędzy mono- a poligamią (a tak czyni większość ludzi), ale pomiędzy wyuzdaniem a uregulowanym życiem. Przy braku podstawowych zasad moralnych, zarówno poligamia jak i monogamia mogą być wykorzystywane do zaspokajania rozpasania seksualnego. Taka jest natura związków pomiędzy kobietą, a mężczyzną, które mogą być wzniosłe lub poniżające. Jak już mówiliśmy - ostatecznym celem małżeństwa w Islamie jest uzyskanie upodobania w oczach Allacha.

Jak wiemy, Islam surowo nakazuje każdemu człowiekowi rozwijanie swych zdolności i talentu, ale równocześnie przez ustanowienie jasnych ograniczeń i zaleceń wytycza granicę (jej przekroczenie byłoby dla człowieka szkodliwe, o czym tak często zapomina się prowadząc różnego rodzaju doświadczenia medyczne, czy naukowe - wtrącenie tłumacza). Przy tym jednak ostro potępia i piętnuje uciskanie człowieka przez człowieka oraz udaremnianie samorealizacji.

W pierwszych latach Islamu podążanie za wołaniem Boga (tzn. przyjęcie religii islamskiej) było równoznaczne z utratą życia; szczególnie w przypadku mężczyzn. Wielu z nich musiało ponieść tą ofiarę w Mekce, ale jeszcze więcej mężczyzn zginęło w Medynie i na innych polach bitewnych. Nie obyło się również bez ofiar wśród kobiet, ale w stosunku do mężczyzn ich liczba była znacznie mniejsza. W następstwie tego między muzułmanami gwałtownie wzrosła liczba kobiet. Trzeba więc było zadbać o wdowy i sieroty (zarówno płci męskiej jak i żeńskiej). W tych warunkach konieczność ochrony moralnych i duchowych wartości uczyniła z poligamii obowiązek, poświęcenie dla dobra społeczeństwa, ale w żadnym przypadku nie była ona prostą przyjemnością.

Były też inne uwarunkowania osobiste, socjalne czy polityczno-religijne, z powodu których poligamia była systemem pożądanym. W świecie współczesnym warunki życia uległy zmianie. Z wyjątkiem Afryki monogamia staje się coraz częściej obowiązującą regułą. Jednak wszędzie zdarzają się jeszcze indywidualne przypadki, w których pożądana jest większa liczba małżonek. Islam ochrania takie małżeństwa. Wśród muzułmanów poligamia nie jest odbierana jako plama na honorze. Traktuje się ją tak samo jak monogamię, ale pod warunkiem, że nie ma w takowym związku żadnej dyskryminacji pomiędzy małżonkami i ich dziećmi.

Matka

Religia muzułmańska jedno z najbardziej zaszczytnych miejsc w społeczeństwie przypisuje matkom. Miłość, oddanie i czułość, które to człowiek zawdzięcza rodzicom, a przede wszystkim matce jest w Świętym Koranie wciąż podkreślana :

„I zachęcamy ludzi do uprzejmości wobec rodziców (...)“ (29:9)

„Czcijcie Allacha i nikogo Mu nie przypisujcie, okazujcie dobroć rodzicom (...)“ (4:37)

„Twój Pan nakazał, abyście czcili wyłącznie Jego oraz abyście szanowali swoich rodziców. Jeśli jedno z nich lub oboje osiągną podeszły wiek wraz z tobą, nie powiedz do nich nigdy nawet „uch!“ ani nie rób im wymówek, lecz zawsze zwracaj się do nich miłymi słowami. I opuszczajcie ku nim skrzydło pokory jako wyraz czułości. I powiedz: „Panie mój, okaż im łaskę, tak jak oni troszczyli się o mnie, kiedy byłem małym dzieckiem“.(17:24,25)

„I nakazaliśmy człowiekowi, aby był dobry dla swych rodziców - jego matka nosi go w słabości na słabości, a jego odstawianie od piersi trwa dwa lata - i powiedzieliśmy: „Dziękuj Mi i swoim rodzicom.(...)“.(31:15)

„Nakazaliśmy człowiekowi, aby był dobry dla swych rodziców. Jego matka nosi go w bólach i rodzi go w bólach, a noszenie to i karmienie trwa trzydzieści miesięcy, aż kiedy osiągnie pełną dojrzałość i osiągnie wiek czterdziestu lat, powiada: „Panie mój, uczyni, abym był wdzięczny za Twą łaskę, którą obdarowałaś mnie i moich rodziców, jak i bym czynił takie sprawiedliwe dzieła, które Tobie będą się podobać. I uczyni, by wśród mego potomstwa panowała sprawiedliwość dla mnie. Zwracam się do Ciebie i naprawdę jestem jednym z tych, którzy Tobie są posłuszni.“.(46:16)

Także Święty Prorok napominał ludzi w następujący sposób:

„Najlepszym z was jest ten, który w stosunku do członków swej rodziny zachowuje się najlepiej jak potrafi.“

„Raj leży u stóp waszych matek!“

„Kto swą córkę dobrze wychowa i żadnej różnicy nie czyni pomiędzy nią, a swymi synami - w raju będzie miał miejsce swe przy mnie.“

Sytuacja ekonomiczna kobiet

Ze wszystkich wielkich religii świata Islam jako pierwszy przełamał pewne bariery wyznaczając kobiecie pozycję społeczną opartą na niezależności majątkowej.

Jest powszechnie wiadome, że w Zjednoczonym Królestwie (Anglia) aż do 1882 roku zameżna kobieta nie mogła posiadać żadnego prywatnego majątku, co do którego jej mąż nie miałby żadnych praw. Dopiero w wyżej wymienionym roku Parlament zlikwidował „Prawo o majątku zameżnych kobiet“. Do tego czasu majątek „Femme seule“ (kobiety niezameżnej) w chwili zawarcia związku małżeńskiego automatycznie przechodził na jej małżonka. Po upływie setek lat nadal istniały w pewnych fragmentach brytyjskiego ustawodawstwa ślady, zdradzające rzeczywiste uzależnienie żony od męża.

Tymczasem w Islamie od samego początku została ściśle określona niezależna ekonomicznie pozycja kobiety. Mówiliśmy również o obowiązku męża, który przy zaślubinach musi podarować pannie młodej sumę, której wysokość jest uzależniona od jego zamożności. Kwotę tą nazywamy „powitalnym darem“(posag). Jeżeli małżonek umrze zanim wypłaci ową sumę żonie, wówczas staje się ona zadłużeniem. Musi ono zostać spłacone z jego spadku i jest to sprawa priorytetowa, ma pierwszeństwo przed wszystkimi innymi zobowiązaniami. Oprócz tego wdowa jest upoważniona do otrzymania określonego przez prawo udziału ze spadku po mężu.

Kobieta może też wypracować swój majątek własną pracą, może otrzymać go jako spadkobierczyni lub wejść w jego posiadanie poprzez legat, czy w formie prezentu. Jakkolwiek go otrzyma majątek ów należy do niej, a w związku z tym jest niezależna od małżonka. Może jednakże zlecić zarządzanie swym majątkiem mężowi. Jeśli zechce ma prawo sama zarządzać swymi dobrami, wówczas mąż nie ma prawa wtrącać się do jej postanowień.

Zamężna kobieta posiadająca własny majątek może wspomagać swymi środkami lub ich częścią koszty utrzymania domu. Przeważnie tak się właśnie dzieje, chociaż kobieta w żadnym przypadku nie jest do tego zobowiązana. Koszty utrzymania domostwa leżą całkowicie w kwestii małżonka, nawet jeżeli żona z racji swego pochodzenia ma lepszą pozycję finansową niż mąż.

Przykładem może tu być następujące zdarzenie: Święty Prorok (niech Pokój Allacha będzie z Nim) upominał kobiety, że powinny ofiarowywać także ze swych własnych środków pewne sumy na dobroczynność. Po pewnym czasie przyszły do Niego dwie kobiety. Obie nazywały się *Zainab*; jedna i nich była żoną towarzysza Proroka - *Abdulla bin Masuda*. Kobiety wyjaśniły Prorokowi, że ich mężowie nie są zbyt zapobiegliwi, a one są w porównaniu z nimi zamożniejsze. Chciały się dowiedzieć, czy byłoby dobrym czynem, gdyby wspomogły własnych mężów wykorzystując własny majątek. Święty Prorok zapewnił je, że zostanie im to dwukrotnie policzone, jeśli wydadzą pieniądze na swych mężów: z jednej strony jako dobroczynność, a z drugiej jako dobry uczynek wobec krewnych.

Święty Koran wyjaśnia:

„I nie patrzcie z zawiścią na to, czym Allach wyniósł niektórych z was ponad innych. Mężczyźni będą mieli swój udział w tym, na co sobie zasłużą, niewiasty zaś w tym, na co zasłużą sobie one. Błagajcie Allacha o Jego szczodrość. Zaprawdę, Allach posiada doskonałą wiedzę o wszystkich rzeczach.

Każdemu wyznaczymy spadkobierców tego, co pozostawiają rodzice i krewni, jak również tych, z którymi dzięki zgodzie zawarte zostały umowy. Dawajcie także im należną im część. Zaprawdę, Allach roztacza opiekę nad wszystkim.“(4:33,34)

Islamski system dotyczący dziedziczenia i spadków, jak przedstawiono to w wersach 4:12,13 i 177, uwzględnia szeroko pojęty podział majątkowy. Kiedy człowiek umiera i pozostawia na tym świecie swych rodziców, żonę (żony), synów i córki, wówczas każde z nich ma prawo do pewnej części spadku. Ogólną zasadą jest, że udział spadkobiercy bywa dwukrotnie większy od udziału spadkobierczyni, która jest w tym samym stopniu spokrewniona ze zmarłym, co dany spadkobierca. Tego uregulowania nie można w żadnym przypadku odbierać jako dyskryminacji kobiet; mężczyzna przecież jest zobowiązany do troski o dobro całej rodziny, a kobieta nie ma tego rodzaju zobowiązań. W rzeczywistości prawo to jest dla kobiet bardzo korzystne.

Testament muzułmanina nie może dotyczyć części jego majątku, która byłaby większa niż 1/3 całości posiadanych dóbr. Zapisy, chociażby były one przeznaczone na cele dobroczynne lub dla dobra ludzi, którzy nie zaliczają się do grona spadkobierców, nie mogą przekroczyć 1/3 części czystego majątku zmarłego. Jedynie o taką też część może zostać powiększony lub zmniejszony w testamencie udział jednego ze spadkobierców. W muzułmańskiej wersji prawa spadkowego nie ma możliwości dyskryminacji spadkobierców, jak np. pierworodność czy wykluczenie kogoś z grona spadkobierców, np. kobiet.

Przepis, którego celem jest zabezpieczenie zeznań świadków w postępowaniu cywilnym, przewiduje, iż owe zeznania powinny zostać przedłożone w formie pisemnej. To

postanowienie bywa czasami mylnie przedstawiane jako dowód dyskryminacji kobiet. Zalecenie owo brzmi następująco:

„(...)Zawołajcie też dwóch świadków spośród waszych ludzi. A gdyby nie można było zawołać dwóch mężczyzn, wtedy zawołajcie mężczyznę i dwie niewiasty, takich, jakich przyjmiecie za świadków, po to, że gdyby jedna z kobiet zapomniała, to druga mogła jej przypomnieć.(...)“ (2:283)

Powyższe zalecenie nie ma w sobie ani śladu dyskryminacji. Całkowicie naturalną zasadą jest to, że przed zaistnieniem możliwości wystąpienia w charakterze świadka w postępowaniu sądowym należy sprawdzić prawdomówność danej osoby - także w przypadku kobiety. Dlatego też w codziennych sytuacjach kobieta nie powinna być wzywana do potwierdzenia dokumentu, który ma wieńczyć zakończenie interesu prowadzonego przez mężczyznę. Jednakże w przypadku konieczności zasada ta ulega rozluźnieniu. Wówczas to pojawia się inne utrudnienie. W przypadku świadków płci męskiej ich wspomnienia, związane z daną sprawą, są odświeżane kiedy tylko znajdują się w towarzystwie innych mężczyzn. Przy okazji spotkań towarzyskich sprawa powyższa może być omawiana z jakiegokolwiek powodu. Natomiast w przypadku dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy, który został poświadczony przez mężczyznę i kobietę sytuacja ulega zmianie. Według muzułmańskich zasad życia towarzyskiego kobieta, mająca być świadkiem w danej sprawie, nie ma zbyt często okazji do spotkań z obcym mężczyzną, który poświadczal ten sam dokument. Mogła ona jedynie z rzadka rozmawiać z danym mężczyzną i odświeżać swe wspomnienia co do omawianej sprawy. Ten brak okazji do przypomnienia sobie minionego zdarzenia trzeba przezwyciężyć. Stąd Koran w swej mądrości zaleca, aby w sytuacji, gdy na świadka można powołać tylko jednego mężczyznę, wezwać równocześnie dwie niewiasty. Wówczas jak określono to w cytacie, jeżeli jedna z nich zapomni, to dzięki rozmowie z drugą kobietą może odświeżyć swą pamięć.

Te zalecenia mają na względzie tylko i wyłącznie zabezpieczenie materiałów dowodowych. Nie ma tu mowy o wartości, czy ważności zeznań mężczyzny lub kobiety. W wyjaśnieniu jakichkolwiek wątpliwości pomoże nam przykład. Rozpatrzmy następującą sytuację: dokonano potwierdzenia zawartej umowy, a dokument został podpisany przez mężczyznę i dwie kobiety. Z powodu niedotrzymania warunków kontraktu powstał spór, który doprowadził strony do sądu. W związku z prowadzonym postępowaniem ustalono, że jedna z poświadczających dokument kobiet zmarła. Świadkowie: mężczyzna i kobieta, która przeżyła zostali wezwani przed sąd. Równocześnie sędzia ustalił, że ich zeznania nie są zbieżne. Sąd odniósł jednak wrażenie, że zeznania kobiety, gdy weźmie się pod uwagę wszystkie okoliczności towarzyszące, wydają się być bardziej zgodne z rzeczywistością, niż zeznania mężczyzny. W tej sytuacji oczywistym obowiązkiem sędziego było oparcie się na zeznaniach kobiety, a nie na wypowiedzi mężczyzny. Nie ma tu mowy o dyskryminacji kobiet, czy mężczyzn.

Ochrona mężczyzn i kobiet

Mężczyźni i kobiety są dla siebie darami od Boga. I jako tacy muszą być traktowani, ponieważ są narzędziem służącym spełnieniu i ciągłemu osiągnięciu upodobania w Bogu.

On to, który stworzył ich oboje zna najlepiej ich dobre i złe strony. On w swej Łaskawości dał ludziom właściwą drogę, która chroni ich przed słabościami i wyzwala siłę. Upadek i zło wyrastają z lekceważenia boskiego przywództwa. Natomiast dokładne stosowanie się do Jego,

jakże troskliwych nakazów pozwala uczynić życie ludzkie pełnym pokoju i radości. Święty Koran mówi:

„Zaiste, My stworzyliśmy człowieka i wiemy, co szepce mu jego umysł, a jesteście bliżej niego, bliżej nawet niż jego własna żyła szyjna.“(50:17)

„My stworzyliśmy człowieka z połączonej kropli nasienia, by wypróbować go. Tak zatem uczyniliśmy, że słyszał i widział. Wskazaliśmy mu drogę, bez względu na to, czy był wdzięczny czy niewdzięczny.“(76:3,4)

Człowiek odbiera wrażenia przez słuch, twarz i dzięki innym zmysłom, a bodźce te pobudzają go do cnotliwego postępowania lub występku. Dlatego Allah ostrzega nas:

„I nie chodźcie za tym, o czym niczego nie wiecie. Zaprawdę, ucho i oko, i serce - one wszystkie będą musiały się wytłumaczyć.“(17:37)

Jednoznacznie wynika z tego, że panowanie nad zmysłami i nie przerwana czujność są podstawą prawości .

Święty Prorok otrzymał następujące polecenia:

„Powiedz wierzącym mężczyznom, aby powstrzymywali swe spojrzenia i okrywali swoje członki. Tak będzie dla nich czyściej. Zaiste, Allah jest Wszechświadem tego, co czynią. I powiedz wierzącym niewiastom, aby powstrzymywały swe spojrzenia i okrywały swe członki oraz aby nie wystawiały na pokaz swego piękna lub swych ozdób, z wyjątkiem tego, co widoczne. I niechaj noszą okrycia głowy sięgające aż do brzucha oraz niechaj nie okazują swego piękna lub ozdób nikomu prócz swego męża, ich ojców, ojców ich mężów lub ich synów, synów ich mężów lub ich braci, synów ich braci lub synów ich siostr lub też niewiast, które są ich towarzyszkami, lub tych, których posiada ich prawa ręka, albo takich mężczyzn, którzy nie pragną niewiast lub małych dzieci, które jeszcze nie posiadały wiedzy o ukrytych częściach ciała niewiasty. I niechaj nie tupią, aby nie ujawniły się ozdoby, jakie posiadają. Zwracajcie się do Allacha wszyscy razem, o wierni, aby dobrze się wam wiodło.“(24:31,32)

„O wy, którzy wierzycie! Niechaj ci, których posiada wasza prawa ręka, jak i ci z was, którzy nie osiągnęli okresu dojrzewania proszą o pozwolenie po trzykroć przed wejściem do waszej komnaty - przed Modlitwą Poranną i kiedy odkładacie na bok swe szaty w południe letniego dnia oraz po Modlitwie Nocnej. Powyższe to trzy okresy waszego zacisza. W innych porach nie jest waszą ani innych winą, albowiem niektórzy z was muszą odwiedzać innych lub poruszać się swobodnie zgodnie z potrzebą. W ten sposób Allah wyjaśnia wam znaki, albowiem jest Allah Wszechwiedzący, Mądry I kiedy wasze dzieci osiągną wiek pokwitania, również i one powinny prosić o pozwolenie, tak jak i ich starsi prosili o nie przed nimi. W ten sposób Allah wyjaśnia wam Jego przykazania, a jest On Wszechwiedzący, Mądry. Także starsze niewiasty, które minęły już wiek małżeństwa nie spada na nie wina, kiedy odkładają na bok swe wierzchnie szaty, nie obnażając swego piękna. Jednakże powstrzymywanie się nawet od tego jest dla nich lepsze. Bo Allah jest Wszystko słyszący, Wszechwiedzący.“(24:59,60,61)

Istniały też specjalne zalecenia dla małżonek Proroka, które miały przedstawiać swą postawą ideał dobrego zachowania i stanowić przykład dla wszystkich wierzących kobiet.

„O Proroku! Powiedz swoim żonom: „Jeżeli pragniecie życia tego świata i jego ozdoby, przyjdźcie, ja wam dam i odeślę was w przyzwoity sposób. Jeżeli jednak

pragniecie Allacha i Jego Postańca oraz Domu Życia Przyszłego, wtedy, zaprawdę, Allah przygotował dla tych z was, które czynią dobro, wspaniałą nagrodę. “

żony Proroka! Jeśliby którakolwiek z was winna była wyraźnie nikczemnego postępowania, dla tej kara zostanie podwojona. A jest to dla Allacha łatwe. Lecz jeśli któraś z was będzie posłuszna Allahowi Jego Postańcowi oraz będzie spełniać dobre uczynki, damy jej nagrodę podwójnie. A przygotowaliśmy dla niej zaszczytne zabezpieczenie. O żony Proroka! Nie jesteście jak wszystkie inne niewiasty, jeśli jesteście sprawiedliwe. Zatem nie bądźcie przesadnie ozdobne w mowie, aby ten, w którego sercu panuje choroba, nie odczuł pokusy, a wypowiadajcie słowa obyczajne. I pozostawajcie w swych domach w godności i nie okazujcie swego piękna jak w dniach niewiedzy, jak i przestrzegajcie Modlitwy, płacicie Zakat i bądźcie posłuszne Allahowi i Jego Postańcowi. Zaiste, Allah pragnie odsunąć od was wszelką nieczystość, o Mieszkańcy Domu, oraz zupełnie was oczyścić. I pamiętajcie o tym co mówi się w waszych domach o Znakach Allacha i o mądrości. Zaprawdę, Allah jest Przenikliwy, Wszczęświadomy. “(33:29-35)

Wyżej wymienione zalecenia są na tyle dokładne, aby odpowiadały wysokim wymogom dobrego zachowania mężczyzn i kobiet. Powinny one prowadzić również do tego, aby ludzie we wszystkich dziedzinach życia zachowywali godność i samokontrolę. Roztropność, skromność i czystość muszą być znakiem rozpoznawczym muzułmańskiego społeczeństwa. Pewne minimum przyzwoitości obowiązuje nie tylko mężczyzn, ale także kobiety. Płeć piękną trzeba chronić przed niebezpieczeństwem nagabywania ze strony obcych mężczyzn, tak jak zostało to napisane:

„O Proroku! Powiedz swoim żonom i córkom, jak i niewiastom ludzi wierzących, że powinny zwieszać swoje zewnętrzne okrycia z głowy na twarz. Być może w ten sposób będą rozpoznane i nie będą molestowane. A Allah jest Najbardziej Przebaczący, Litościwy. “(33:60)

Właśnie te nieokiełznane i swobodne spotkania towarzyskie pomiędzy mężczyznami i kobietami stały się dla zachodnich społeczeństw trucizną. To samo można powiedzieć o kobietach, które stosując szczególnie makijaż lub ozdoby starają się przyciągnąć mężczyzn. Tym samym odrzucają jakąkolwiek myśl o skromności i właściwym zachowaniu. Stare, uznane wartości są pomijane i wyszydzane. Istnieją powody, które pozwalają nam sądzić, iż pewna grupa muzułmanów zachodniej orientacji nie potrafiła oprzeć się owej panującej na Zachodzie niszczycielskiej tendencji. Jednakże żywimy nadzieję, że niebezpieczeństwa, które niesie z sobą taki styl zachowania i sposób myślenia, zostaną wkrótce rozpoznane a bliższe poznanie wartości, które reprezentują sobą muzułmańskie zasady życia, spowoduje, iż coraz więcej ludzi będzie ich konsekwentnie przestrzegać.

Dostępna literatura

w języku polskim:

- „Święty Koran” z interpretacją’’ 70,- zł
- „Życia Proroka Muhammada’’ 15,- zł
- „Filozofia Nauk Islamu’’ 15,- zł
- „Salat- Muzułmańska Książka do Modlitwy’’ 6,- zł
- Foldery:
 1. *Kilka znaczących cech islamu* 2,- zł
 2. *Wybrane wersety z Świętego Koranu* 2,- zł
 3. *Wybrane sentencje Świętego Proroka Islamu* 2,- zł
 4. *Wybrane sentencje Obiecanego Mesjasza* 2,- zł
- Wykłady:
 1. *Allah w nauce Islamu* , Konferencja: Bóg – Ojciec wszystkich, KUL, 1999 r.
 2. *Zarys Islamu-zasady, obyczaje, święta i ich obchody*, wykład PTTK W-wa, 2002r.
 3. *Fanatyzm i Tolerancja w Islamie*. Tłumaczenie ,2001r.
 4. *Kobieta w Islamie*, Tłumaczenie.2002r.

W innych językach

Posiadamy tłumaczenie w ponad 50 językach oraz literaturę o islamie w różnych, ponad 120 językach.

Możliwe jest również wysłanie interesujących pozycji za zaliczeniem pocztowym.

Zainteresowane osoby prosimy o kontakt:

Stowarzyszenie Muzułmańskie Ahmadiyya

ul. Dymna 17, 02-411 Warszawa,

tel.(022) 863 88 92, fax. (022) 863 88 93